

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

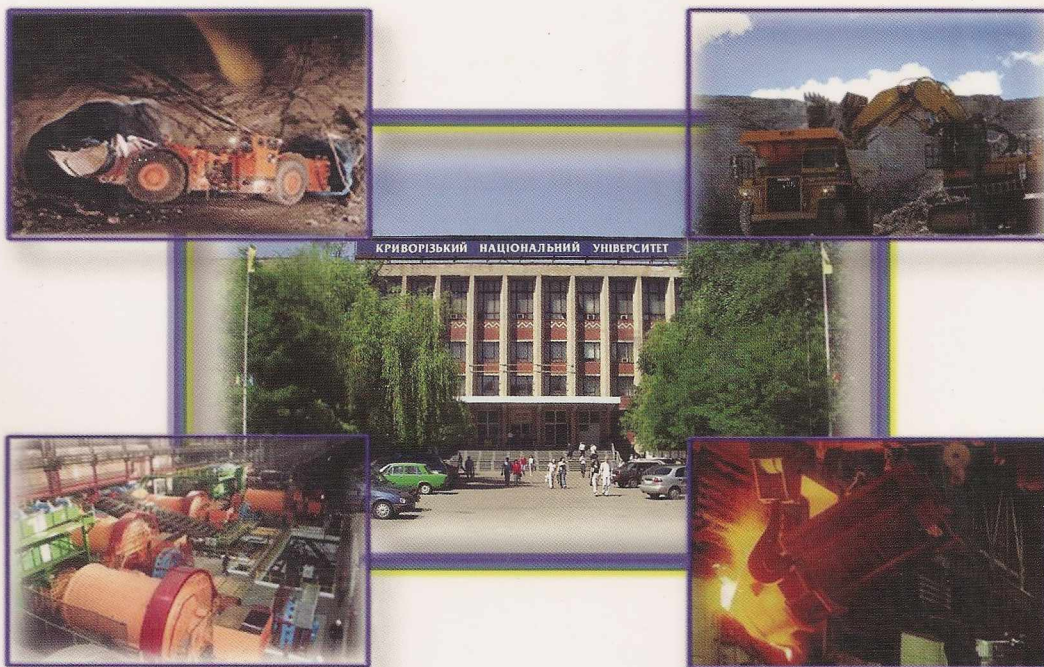
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Міжнародна науково-технічна конференція

Матеріали конференції

**СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ
ТА СУСПІЛЬСТВА**

Т о м 2

22-25 травня 2013 року

Кривий Ріг

УДК 316.7+304 (477.63)

І. В. ГРАБОВЕЦЬ,

канд. соц. наук, доцент

Криворізький педагогічний інститут

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

e-mail: vel-mir@mail.ru

Л. С. ЧЕРНОУС,

канд. соц. наук, старший викладач

Криворізький педагогічний інститут

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

e-mail: chigik4@gmail.com

КУЛЬТУРНІ ПРІОРИТЕТИ МЕШКАНЦІВ КРИВОГО РОГУ

У статті автори розглядають рівень соціокультурної активності мешканців Кривого Рогу за результатами власного соціологічного дослідження, визначаючи основні культурні пріоритети та напрями дозвілєвої діяльності населення.

Актуальність. Людина є особистістю, а не лише частиною суспільства та гвинтиком у виробничому процесі, і саме культурні пріоритети особистості значною мірою визначають її стиль життя, ієрархію потреб, ставлення до оточення, а також способи реалізації суспільних обов'язків. Правильна організація дозвілєвої діяльності позбавляє людину емоційної напруги, викликані стресовими ситуаціями сьогодення. Сутнісне наповнення культурно-дозвілєвої діяльності є рівновагою життєвих позицій та можливостей людини. Можливості означають, у тому числі, й запас часу, яким розпоряджається особистість, і його розподіл.

Отже, дослідження культурних переваг, розуміння дозвілєвої діяльності та можливостей реалізації вільного часу жителів сучасного міста є необхідними для визначення інтенсивності, змісту їх відпочинку та наявності необхідних заходів для його наповнення.

Ступінь розробки проблеми дослідження. Проблема дослідження культурних переваг населення є достатньо розробленою у науковому середовищі і не потребує додаткового уточнення. Серед дослідників можна назвати К. Маннгейма, Г. Зіммеля, Еліаса, Й. Вайса, П. Бурд'є, М. Вебера, Л. Іоніна, Р. Куїна, К. Камерона та ін. В Україні протягом останніх декілька десятиліть активно розробляються прикладні проблеми соціології культури М. В. Гончаренко, В. П. Івановим, Є. К. Бистрицьким, Г. М. Сивоконем, Л. А. Азою, Л. В. Сохань, О. М. Семашко, Н. О. Победою та ін.

За висловлюванням сучасного російського соціолога Л. Г. Іоніна, “культура прогресуючим чином переймає функції мотора, рушія суспільної зміни і розвитку” [1]. Змінюється саме розуміння культури. Це не стільки пасивне віддзеркалення соціальної реальності, скільки активна її форма, індивіди свідомо використовують культуру для організації і нормалізації власної дійсності. Сьогодні культура є логічно і фактично попереду того, що відбувається в суспільстві. Влучною є думка німецького соціолога Г. Беркінга про те, що «там, де раніше було “суспільство” стала “культура” [2]. Тому метою даної роботи є з'ясування соціокультурної активності населення промислового регіону. *Об'єктом дослідження* стало населення Кривого Рогу віком від 14 до 60 років; *предметом* - культурні пріоритети населення Кривого Рогу, їх очікування та пропозиції у сфері культурного життя.

Завдання:

- проаналізувати культурні пріоритети мешканців Кривого Рогу;
- вивчити пропозиції населення Кривого Рогу щодо культурної політики та подальшого розвитку культурної сфери міста.

Емпіричною базою дослідження стало анкетне опитування населення Кривого Рогу, проведене фахівцями Програми Аналіз і дослідження Інституту розвитку міста Кривого Рогу. Тип вибірки – багатошаблева, ймовірнісна, цілеспрямована на останньому етапі (n=400). Розрахунок вибірки проводився за формулою неповторності вибірки.

Дослідження культурних пріоритетів населення міста Кривого Рогу показало, що більшість жителів (73,9%) свій вільний час проводять удома (читають, дивляться телевізор, займаються власними справами) або зустрічаються з друзями (66%). Важливе місце у вільному часі населення займає і спілкування в Інтернеті (39,6%), заняття спортом (35%), відвідування

кінотеатрів (30,7%), відвідування кафе, ресторанів, дискотек, нічних клубів (29,9%). Нажаль, жителі нашого міста мало відвідують виставки, музеї, галереї (9,5%), концерти (13,8%) та театр (9,2%). Можливо, такий вибір проведення дозвілля пов'язаний з тим, що майже половина населення міста (49,4%) вважає недостатньо розвинутою культурно-дозвіллеву інфраструктуру та такою, що не відповідає їх культурним запитам і потребам (61,2%). Найбільша кількість тих, чії культурні потреби залишаються незадоволеними, належить до людей зрілого віку від 26 до 45 років (63,3%), тоді як 89,6% молоді, віком 14-25 років, цілком задоволені культурною інфраструктурою міста. Такі дані свідчать про те, що сучасні культурно-розважальні комплекси орієнтовані на молодь як на найбільш вільну та мобільну частину населення, що не переймається життєвими проблемами довготривалого періоду, оскільки ще не має власної родини та дітей.

Тобто, виходячи з отриманих даних, можна зазначити, що у нашому місті недостатня кількість культурно-розважальних та освітньо-дозвіллевих закладів, які б відповідали сучасним культурним потребам населення середнього та зрілого віку, і тому стає зрозумілою доцільність відкриття у нашому місті Центру сучасного альтернативного мистецтва (Арт-центру), яку підтримало 87% опитаних.

Серед культурних заходів, яких не вистачає нашим мешканцям, респонденти назвали фотовиставки (52,2%), наявність художньої галереї (38,1%), арт-кафе (37,1%), перегляд тематичних фільмів (36,3%). Найменше зацікавилися освітніми програмами мистецького спрямування (7,7%), відеоінсталяціями (17,9%), літературними та творчими вечорами (20,5%).

Для своїх дітей жителі міста обирають заходи освітнього спрямування: курси творчого розвитку (декоративно-прикладне мистецтво, сучасні танці і т.д.) – 79,5% респондентів; майстер-класи з різних напрямів творчої діяльності (54,7%); курси випереджаючого розвитку для дітей (обрали 47,9% опитаних), відвідування художньої галереї (41,9%), освітні програми мистецького спрямування для своїх дітей бажали б 39,3% респондентів. Приваблюють батьків і фотовиставки та музей (36,8 та 32,5% відповідно), а малоцікавим для своїх дітей батьки вважають авангардні форми мистецтва (обрали лише 21,4% респондентів) та арт-кафе (лише 16,2% виборів).

Цікавим є співвідношення віку та культурних переваг респондентів. Наприклад, молодь віком 14-25 років віддає перевагу відвідуванню арт-кафе (30,9%) та фотовиставок (29,9%), а населення у віці 26-45 років окрім фотовиставок (33,5%) відвідали б перегляд тематичних фільмів (22,1% респондентів цієї вікової групи), музей (21,6%) та книжкову лавку (17,7%). Люди старшого віку обрали, у першу чергу, відвідування художньої галереї (28,5% респондентів, віком від 46 і старше років), музею (26,5%), літературних та творчих вечорів (24,5%), книжкової лавки (23,7%), фотовиставки (22,2%) та переглядів тематичних фільмів (19,7%).

Отже, узагальнюючи отримані результати дослідження, можна зробити висновок, що жителі Кривого Рогу дійсно потребують розвитку культурно-освітньої інфраструктури, оскільки потенціал культури сьогодні не обмежується функціями просвітництва або прикрашання життя, культура більше не може бути замкнена на традиційні культурні інститути – музеї, театри, бібліотеки. Творча індустрія (виконавче та образотворче мистецтво, медіа й дизайн, реклама та видавнича справа) й креативні кластери, що об'єднують творчі компанії, стають ключовим сектором інноваційної економіки.

Література

1. Ионин Л. Г. Социология культуры: путь в новое тысячелетие: Учеб. пособие для студентов вузов. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Логос, 2000. – 431 с.
2. Там же.
3. Бутова Т. Г. Маркетинговые исследования культурного досуга // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.cfin.ru/press/marketing/2000-3/04.shtml>